

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

**Problemy ekonomiczne:
obszar rozmów z dzieckiem**
Joanna Hady

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie
6 maja 2013 r.

Organizatorzy

Partner strategiczny

NBP

Narodowy Bank Polski

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

Ćwiczenie

Ciekawostki o dzieciach...

Rozwój dziecka

- Na rozwój połączeń między komórkami nerwowymi dziecka ma wpływ środowisko, w jakim ono się wychowuje. Jeśli dziecko będzie wystawione na wiele różnorodnych, ciekawych i stymulujących bodźców, będzie miało większe szanse w pełni rozwinąć i wykorzystać swój potencjał.
- Ilość czasu, jaką rodzice spędzają na rozmowach z dziećmi oraz jakość tej rozmowy mają olbrzymie znaczenie i są decydującymi czynnikami w przewidywaniu szkolnych sukcesów dziecka.

Różnice w zdolnościach językowych

- **One** szybko zapamiętują.

- **Oni** trafniej definiują

Różnice w zdolnościach językowych

- kobiety szybciej zapamiętują słowa i fragmenty tekstu, są też lepsze pod względem płynności słownej, ale mężczyźni mają nad nimi niewielką przewagę w sferze tzw. inteligencji werbalnej.
- dziewczynki zaczynają zwykle mówić wcześniej niż chłopcy, poprawniej wypowiadają pierwsze słowa i formułują dłuższe zdania.
- Testy przeprowadzone w grupie dzieci w wieku szkolnym dowodzą, że dziewczęta mają większy zasób słów i lepiej niż chłopcy radzą sobie z gramatyką i ortografią.
- Z wyników testu wynika także, że w zadaniach wymagających zdolności semantycznych i abstrakcyjnych mężczyźni radzą sobie na ogół lepiej niż kobiety.

[Badania Joanny Rączaszek-Leonardi z Katedry Psychologii Poznawczej Uniwersytetu Warszawskiego].

Wiek przedszkolny

- *Piaget, psycholog dziecięcy, opracował kiedyś typologię rozwoju poznawczego u dzieci. Warto wziąć z niej kilka wskazówek dotyczących dzieci w tym wieku i uważać na:*
- ✓ **Centryzm** - zniekształcenie percepcji przez koncentrowanie się tylko na jednym aspekcie problemu. Łączy się to m. in. z problemami przy postrzeganiu zachowania stałości przez przedmioty, np. **zgnieciona kulka z plasteliny**.
- ✓ **Egocentryzm** - przyjmowanie założenia, że inni wiedzą to samo co one, np. co dziś robiły cały dzień. **Ciężko im przyjąć perspektywę innego człowieka**.
- ✓ **Animizm** - przypisywanie przedmiotom cech charakterystycznych dla ludzi, np. **kopnięta zabawka odczuwa ból z tego powodu**.

Wiek szkolny

- ✓ **Decentracja interpersonalna** - umiejętność wczucia się w sytuację drugiego człowieka, lepsze zrozumienie emocji innych oraz ich punktu widzenia.
- ✓ Problemy z myśleniem w kategoriach **rzeczy abstrakcyjnych i hipotetycznych**. Ich świat ogranicza się do rzeczy konkretnych, rzeczywistych i namacalnych.
- ✓ **Podatność na sugestie, chęć przypodobania się dorosłym.**

Rozmowa z nastolatkiem

- NIE WYDAWAJ ROZKAZÓW ale **POPROŚ** lub **ZAPROPONUJ WYBÓR**
- NIE ATAKUJ a **POKAŻ SWOJE UCZUCIA**
- NIE OBWINIAJ DZIECKA ZA WSZYSTKO tylko **OPISZ KONKRETNY STAN RZECZY** lub **SYTUACJĘ**
- UNIKAJ KAZAŃ - **MÓW KRÓTKO i KONKRETNIE**
- **SŁUCHAJ ODPOWIEDZI**
- NIE KRYTYKUJ a **PRZEDSTAWIAJ SWOJE OCZEKIWANIA**
- NIE ZRZĘDŹ tylko **CZĘŚCIEJ CHWAŁ NASTOLATKA**, nawet za DROBIAZGI
- NIE ZWRACAJ SIĘ jak do MALUCHA ale **TRAKTUJ jak PARTNERA** a nawet **POPROŚ o POMOC** czy **RADE**
- NIE PODNOŚ GŁOSU tylko **POZWÓL CÓRCIE/ SYNOWI PRZEDSTAWIĆ SWÓJ PUNKT WIDZENIA**

Kto pyta-rządzi Kto mówi-przegrywa

„Matże otwierają się całkowicie przy pełni księżyca. Gdy krab zobaczy matża rzuca kawałek kamienia tak, że tamten nie może się ponownie zamknąć i stanowi posiłek dla kraba . Taki jest los tego kto otwiera usta za szybko i w ten sposób pozostaje na łasce słuchacza”.

/Leonardo Da Vinci 1452-1519/

Rozmowa z nastolatkiem

Unikaj sformułowań

- Gdy miałam/miałem tyle lat co ty, to...
- Jesteś taki sam jak twój ojciec (do syna)...
- Nic nie umiesz jak twoja matka
- Masz tak robić, bo ja tak mówię
- Inni mają lepsze stopnie, a ty co...
- Nie bo nie, i już !
- To ja się tak dla ciebie poświęcam, a ty co...
- Zabraniam ci i koniec...
- WIEDZIAŁAM/WIEDZIAŁEM, że CI SIĘ NIE UDA
- NIGDY SIĘ TEGO NIE NAUCZYSZ
- Z TOBĄ WCALE NIE MOŻNA SIĘ DOGADAĆ

Perswazja

Niedawno przeprowadzono w USA interesujący eksperyment. Na pewnym oddziale chirurgicznym poproszono lekarzy, by podczas operacji używali tylko i wyłącznie komunikatów sformułowanych pozytywnie. Znaczyło to, by zamiast mówić:

*„To nie będzie bolało” lub „nie będzie infekcji”, twierdzić:
„Wszystko będzie OK” lub „rana szybko się zagoi”.*

Wynik eksperymentu był rewolucyjny! Okazało się, że pacjenci, którzy słyszeli od lekarzy takie właśnie komunikaty, zdrowieli 32% szybciej i praktycznie nie mieli powikłań pooperacyjnych!

▪Pytania zamknięte

Dynamika interakcji

Moc dotyku - w wielu badaniach wykazano, że ludzie są bardziej skłonni do spełnienia prośb formułowanych przez nieznajomych, gdy prośbą tym towarzyszy lekkie dotknięcie ręki lub ramienia.

Patrzanie w oczy - patrzanie w oczy rozmówcy czyni nas wiarygodnymi i pomaga i pomaga w skupieniu jego uwagi na nas i temacie rozmowy.

Rozmowa o kryzysie

Po pierwsze:

Inaczej powinniśmy prowadzić rozmowę z dzieckiem w wieku przedszkolnym, inaczej z uczniem podstawówki i jeszcze inaczej z nastolatkiem....

Przedшкоlaki

Wiek szkolny

<http://www.youtube.com/watch?v=zFYE7zKzvNw>

Jak rozmawiać o kryzysie?

Stwórz klimat zaciekawienia (np. podczas jazdy samochodem), szczególnie podczas pierwszej rozmowy na temat kryzysu.

Wyjaśnij pojęcia - nie pozostawiaj trudnych wyrazów bez wyjaśnienia (gospodarka, kryzys, pieniądz, bezrobocie, konsumpcja, oszczędności, inwestycje itd.)

Rozmowa o kryzysie z dzieckiem

Pieniądz - „Gdyby nie wymyślono pieniędzy, ludzie musieliby wszystko wymieniać (np. samochód za kilkadziesiąt ton zboża), a pracownicy, zamiast wypłat otrzymywaliby na przykład kilkadziesiąt gazet gdyby byli drukarzami”

Przedsiębiorczość - wyobraźnia, kreatywność. „Człowiek kreatywny, to ktoś kto ma dużo ciekawych pomysłów. Na przykład znajduje nowe zastosowanie dla zwykłych przedmiotów. Tak było np. z kołem...”

Kieszonkowe - skojarzenie z „kieszenią”. Drobne wydatki, bo pieniądze na nie mieszczą się w kieszeni.

Praca - działanie podejmowane przez człowieka aby osiągnąć jakiś cel (np. umyć okno) aby zarobić pieniądze. Praca jest bardzo ważna dla ludzi, ale zanim ktoś zacznie pracować musi się dużo uczyć - od dzieciństwa.

Skarb państwa - Każde państwo ma trochę „skarbów”. Skarby to nie tylko złoto i klejnoty. Polska ma go ponad 100 ton, ale także najważniejsze waluty świata, np. euro. Polska posiada ponad 80 miliardów euro.

Rozmowa o kryzysie z dzieckiem

Moneta - „Prababcia monety - złote ziarno fasoli, oznakowane odciskiem pieczęci, którymi płacono 2700 lat temu w Lidii (dzisiejsza Turcja). Felicjanie wpadli na ten pomysł dużo później.

Dziura budżetowa - dziura w kieszeni to kłopot, ale dziura w budżecie to jeszcze większy problem. Dziura w budżecie powstaje wtedy, gdy wydajemy więcej pieniędzy, niż zarabiamy. (Planowanie wycieczki).

Marnotrawstwo - wydawanie pieniędzy bez potrzeby, ale także zużywanie bez potrzeby np. marnowanie jedzenia czy niszczenie zabawek.

Oplacalność - rachunek zysków i strat, przykład sprzedaży kanapki z serem.

Dobro luksusowe - szare rękawiczki, a rękawiczki ze wzorkiem

Rozmowa o kryzysie z dzieckiem

Kryzys - to nagłe pogorszenie się sytuacji na rynku. Bieda jest jednym z elementów kryzysu. Firmy mają problemy ze sprzedażem wyprodukowanych towarów i usług, zwalniają pracowników lub zmniejszają płace. Ludzie czują się biedniejsi i mniej kupują. W ogóle robi się nie miło.

Transport - porównanie do żył, którymi krew krąży po całym organizmie. We krwi są substancje potrzebne ciału do życia, podobnie jest w przypadku gospodarki. Również dzięki transportowi ludzie mogą się przemieszczać.

Jak rozmawiać o kryzysie?

Formułuj krótkie, jasne komunikaty informacyjne, nie nacechowane emocjonalnie o istniejącej sytuacji, a nie sądy o sytuacji.

Np. *„Obecnie gospodarki bardzo wielu państw przechodzą kryzys (opisz co to jest kryzys). Kryzysy są zjawiskami, które towarzyszą człowiekowi od zawsze (w domu, szkole, pracy, gospodarce, gospodarstwie domowym itd.) i będą nam towarzyszyć w przyszłości, bo takie jest prawo rozwoju. Kryzys jest zjawiskiem przejściowym, zawsze powoduje zmianę i w konsekwencji poprawę i rozwój, chociaż jest uciążliwy”*.

Jak rozmawiać o kryzysie?

Przykład rozpoczęcia rozmowy:

Obecnie gospodarki wielu państw przechodzą kryzys (to tak jakby dostały dwóję w szkole) i tak jak można poprawić dwóję w szkole, można poprawić sposób w jaki działa gospodarka kraju dotkniętego kryzysem.

Aby poprawić stopień w szkole trzeba się zmobilizować, aby poprawić stan gospodarki kraju Prezydent, Rząd, Sejm itd. i wszyscy obywatele tego kraju powinni się zmobilizować do tego aby dokonać zmian, które spowodują, że kryzys będzie ograniczany i w końcu zamieni się na ożywienie gospodarcze.

Nie używaj sformułowań: „to tragiczne wydarzenie”, „beznadziejna sytuacja”, „dramat na świecie”, „masakra”, „my nic nie możemy, bo oni źle rządzą” itd.

Konkretne przykłady

Bezludna wyspa - zaangażuj w zabawę

Metoda twórczego rozwiązywania problemów - **burza mózgów**.

Nasz problem: *Co możemy poprawić w naszym gospodarstwie domowym abyśmy pomimo kryzysu mogli realizować swoje cele?*

- analiza celów poszczególnych członków rodziny - cele osobiste
- analiza celów rodziny jako całości - wzajemne związki
- uwarunkowania osiągnięcia celów (budżet i jego elementy, zachowania członków rodziny, czas, itd.).

Konkretne przykłady

Etapy burzy mózgów

1. Etap: wytwarzanie pomysłów, **nie ocenianie**
2. Etap: **analiza i ocena pomysłów** (skuteczność, realność, szybkość realizacji itd.)
3. Etap: **Wybór rozwiązań** (przewidywanie następstw każdego wyboru)
4. Etap: Zastosowanie metody „adwokatus diaboli”

Konkretne przykłady

USTALAMY ZASADY DZIAŁANIA:

Zasady gospodarowania pieniędzmi (kieszonkowe, kwoty na wyjazdy itp.)

Kontrola i subtelne doradztwo, (nagane jest kontrolowanie dziecka poza jego świadomością i wiedzą)

Należy wtajemniczać dziecko w finanse rodzinne
(w zakresie dostosowanym do wieku i dojrzałości dziecka)

Należy powierzać dziecku określone obowiązki w gospodarowaniu zasobami rodziny, w tym również pieniądzem.

Konkretne przykłady

USTALAMY ZASADY DZIAŁANIA:

Zasady współ-przyczyniania się do dochodów i oszczędności

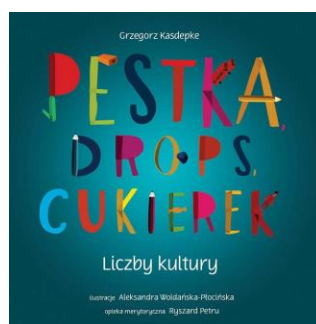
1. Sami sprzątamy mieszkanie/dom (kwota 500 zł/miesięcznie na sprzątaczkę jest odkładana na np. wakacje)
2. Odciążam/y rodziców/rodzica z określonych robót – co pozwoli im np. zarobić więcej pieniędzy
3. Oszczędzamy światło, wodę, gaz na rzecz innych przyjemności
4. Dzielimy się pomysłami, które przychodzą nam do głowy

Zasady.... ustalamy je wszyscy razem w rodzinie powoduje to wytworzenie motywacji wewnętrznej oraz kształtowanie odpowiedzialności i samokontroli.

Konkretne przykłady

CZYTAJ DZIECKU!

Grzegorz Kasdepke, *Pestka, drops, cukierek. Liczby kultury.*

Konkretne przykłady

Bajki edukacyjne

Czym jest inflacja i jaki wpływ ma na gospodarkę

<http://www.youtube.com/watch?v=FW3Iy4oBgA4>

Dziękuję za uwagę

Joanna Hady